Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (judecător Ion Rusu)
Dosarul nr. 2a-132/2026 (PIGD: 2-25088153-03-2a-29012026)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I Z I E

12 mai 2026 municipiul Bălți

Colegiul civil și de contencios administrativ

Completul compus din:

Radu Holban, *președintele completului*

Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin, *judecători*,-

cu participarea grefierei Roxana Iacubovscaia,-

examinând, în ședință de judecată publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia (sediul central) din 8 octombrie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea înaintată de Rotaru Valeriu, persoană interesată Casa Națională de Asigurări Sociale, privind constatarea faptului care are valoare juridică,-

C O N S T A T Ă :

I.Cerințele petiționarului:

1.La 18 iunie 2025 petiționarul Rotaru Valeiu a depus în Judecătoria Drochia (sediul central) cerere privind constatarea faptului care are valoare juridică (fila dosarului 5-9), prin care a solicitat:

”*Constatarea stagiului de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a lui Rotaru Valeriu a perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Țarigrad, r-nul Drochia, perioadele 25.05.1981-06.05.1982 și 08.06.1984-10.08.1984.*”

2. În motivarea cererii, petiționarul a invocat următoarele circumstanțe:

În fapt, la data de 07.06.2024 s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale nemijlocit la entitatea teritorială CTAS Drochia pentru stabilirea pensiei de vârstă pe baza stagiului de cotizare.

Ca urmare prin decizia din 26.06.2024 s-a elucidat faptul că nu este întrunită condiția de bază, adică stagiul de cotizare insuficient, cu formulare că „*nu are stagiul de cotizare necesar - 39 ani. conform legii. 156/1998 art. 15 secund alin. (1) dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbați si cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (1), în baza alin. (2) la calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin.(2), după examinarea actelor prezentate și datelor din extras din cont se confirmă un stagiu contributiv de cotizare - 37 ani.*

În cazul realizării stagiului necesar 39 ani aveți dreptul să vă adresați repetat. <u>notă:</u> la adresarea repetată pentru confirmarea stagiului contributiv de cotizare sunt necesare ordine de angajare/eliberare, certificate de salariu pentru următoarele perioade - 25.11.1986 - 25.06.1987; 11.10.1987 - 05.04.1988; 01.09.1987 - 31.12.1998, și extras din forma 14 al colhoznicului pentru perioada 25.05.1981 - 24.09.1981, 08.06.1984 - 10.08.1984.”

Astfel, Rotaru Valeriu personal a efectuat un șir de investigații în acest sens pentru revendicarea informației și actelor necesare de a dovedi ceea ce de fapt este

indicat în carnetul de muncă al acestuia, fără careva dubii că în arhivele de resort nu se vor elucida actele și mențiunile necesar grație unor evenimente care nu au depins de voința acestuia.

Or, conform mențiunilor din carnetul de muncă ЛТ-I 0452171 (copia se anexează) se atestă cert că:

- nr.1 la data de 31.01.1981 a fost angajat la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia în calitatea de lăcătuș
- nr. 2 la data de 23.05.1981 a fost concediat la propria inițiativă de la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia
- nr. 3 la data de 25.05.1981 a fost angajat Colhozul Boris Glavan în calitate de lăcătuș la parcul auto
- nr. 4 la data de 24.09.1981 a fost transferat în calitate de lăcătuș la uscătorie de tutun tot la Colhozul Boris Glavan
- nr. 5 la data de 07.05.1982 înrolat în armata sovietică
- nr. 7 la data de 10.08.1984 eliberat din colhozul Boris Glavan în legătură cu efectuarea studiilor
- nr. 8 la data de 25.11.1986 angajat în calitate de fochist la Direcția de construcții nr. 7 din cadrul trustului Ukrzahidnaftogazstroy
- nr. 9 la data de 25.06.1987 concediat la propria inițiativă de la Direcția de construcții nr. 7 din cadrul trustului Ukrzahidnaftogazstroy
- nr. 10 la data de 11.10.1987 angajat în calitate de fochist la Direcția de construcții nr. 7 din cadrul trustului Ukrzahidnaftogazstroy
- nr. 11 la data de 05.04.1988 concediat la propria inițiativă de la Direcția de construcții nr. 7 din cadrul trustului Ukrzahidnaftogazstroy
- nr. 12 la data de 01.09.1987 angajat la Întreprinderea de exploatare liniară a conductei principale de gaze din Drochia
- nr. 13 la data de 01.07.1989 i-a fost aplicat grad IV la Întreprinderea de exploatare liniară a conductei principale de gaze din Drochia
- nr. 14 la data de 12.03.1990 transferat în calitate de electromontor grad III tot la Întreprinderea de exploatare liniară a conductei principale de gaze din Drochia

- nr. 15 la data de 01.06.1991 transferat în calitate de electromontor grad IV tot la Întreprinderea de exploatare liniară a conductei principale de gaze din Drochia
- ulterior a fost perfectat alt carnet de muncă AA 0108388.

Faptul că, Rotaru Valeriu a activat neîntrerupt din 31.01.1981 și până la 12.02.2024 este cert dovedit prin mențiunile din carnetul de muncă și extrasele de cont de la CNAS.

Premergător înaintării prezentei cereri s-au efectuat un șir de demersuri prin care s-a încercat de a revendica informația elucidând neajunsurile procedurale necesare de a înainta o cerere repetată către CTAS Drochia CNAS pentru a stabilirea pensia pretinsă.

Astfel, ce ține de stagiul de cotizare pe perioada de activitate în cadrul Colhozului Boris Glavan care ulterior a fost succedat de SA Boris Glavan, IDNO 10036107010442 care a fost radiată după faliment conform actului din 27.01.2022, iar arhiva și nemijlocit cărțile de evidență au transmise către primăria s. Țarigrad r-n Drochia, s-a stabilit că cărțile de evidență pentru anii 1981 lipsesc, fapt confirmat și din discuțiile cu administratorul insolvabilității dl. A. Țurcanu.

La demersul către APL, reclamantul a fost informat despre faptul că nu deține informații referitor la formele 14 AL pe perioada de activitate 1981 în privința lui Rotaru Valeriu.

La demersul către serviciul de arhivă Drochia, I s-a comunicat că dosarele cu termen lung de păstrare privind personalul scriptic se află la păstrare de stat până în anul 1980.

În susținerea cerințelor, petiționarul reiterează că o altă modalitate de a constata asupra stagiului integral de cotizare decât cu concursul instanței de judecată nu se atestă posibil, dar și imposibilitatea CNAS de a reține de perioada de activitate din cadrul Colhozului Boris Glavan în final este o ingerință asupra dreptului de a-și revendica pensie de vârstă conform art. 5 Legea nr. 156.

În drept, petiționarul și-a întemeiat cererea pe prevederile articolelor 38-41, 166-167, 281 alin. (1), lit. n) Cod de procedură civilă.

3. Prin încheierea Judecătoriei Drochia (sediul central) din 24 iunie 2025

cererea înaintată de Rotaru Valeriu a fost acceptată spre examinare, în procedura specială privind constatarea faptelor care au valoare juridică (fila dosarului 109).

4. Prin încheierea Judecătoriei Drochia (sediul central) din 14 iulie 2025 s-a dispus atragerea în procesul în cauză în calitate de intervenient accesoriu Casa Teritorială de Asistență Socială din cadrul Casei Naționale de Asistență Socială (fila dosarului 110).

5. La 25 iulie 2025 Casa Națională de Asigurări Sociale a formulat un demers nr. 9494, prin care în temeiul prevederilor art. 267 lit. l), art. 280 alin. (2), (3), art. 282 alin. (1), lit. c) Cod de procedură civilă, pct. 2, 3, 17 din Regulamentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 230/2020, a solicitat înlocuirea persoanei interesate Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia (CTAS Drochia) cu Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), și scoaterea de pe rol a cererii înaintate de Rotaru Valeriu, deoarece constatarea faptului juridic solicitat de petiționar este legată de soluționarea uni litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești (fila dosarului 113-120).

6. În motivarea demersului sus-indicat, CNAS a invocat următoarele temeiuri:

Casa Naţională de Asigurări Sociale (CNAS) a examinat cererea petiţionarului Rotaru Valeriu cu privire la constatarea faptului ce are valoare juridică, în care Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia (CTAS Drochia) este atrasă ca persoană interesată și solicită înlocuirea persoanei interesate Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

Totodată, solicită scoaterea cererii de pe rol din următoarele considerente:

În aspect procedural, Casa Națională de Asigurări Sociale atrage atenția instanței de judecată asupra prevederilor stipulate la art. 280, alin. (2) Cod de procedură civilă care prevede că, în procedură specială, instanța examinează cauzele cu participarea petiționarului, altor persoane interesate, precum şi autorităților publice conform art.74.

În acest sens, CNAS menționază că, potrivit pct 2 și 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.230/2020, Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare – Casa Națională) este autoritate administrativă centrală din subordinea

Guvernului, care asigură realizarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. Casa Națională este persoană juridică de drept public, cu sediul în municipiul Chişinău şi dispune de denumire, de ştampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, precum și de alte atribute specifice autorităților administrative centrale, stabilite în legislație".

La fel, conform pct. 17 din acelaşi Regulament, Casele teritoriale de asigurări sociale sunt subdiviziuni structurale, servicii publice desconcentrate, administrate în mod direct, fără personalitate juridică, care prestează servicii de asigurări sociale şi asigură deservirea populației la nivel teritorial.

Astfel, având în vedere că CTAS Drochia, atrasă în prezenta cauză ca parte pe dosar în calitate de persoană interesată, nu are statut de persoană juridică și este o subdiviziune structurală a CNAS, cu statut de persoană juridică de drept public, situată în mun. Chișinău, str. Gh. Tudor, nr. 3, consideră oportun a se emite Încheiere cu privire la înlocuirea persoanei interesate CTAS Drochia cu Casa Națională de Asigurări Sociale pe prezenta cauză civilă.

Totodată, CNAS menționează că cererea petiționarului privind constatarea faptului ce are valoare juridică - nu poate fi obiectul examinării în procedură specială de constatare a faptului ce are valoare juridică, deoarece constatarea faptului este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătoreşti.

În conformitate cu prevederile art. 267 lit. l) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care – la examinarea pricinei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competenţa instanțelor judecătorești şi art. 282 alin. (1) lit. c) din acelaşi cod, care prevede că, instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care - constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanţelor judecătoreşti.

Articolul 280 alin. (3) din codul citat *supra* stipulează că, dacă la depunerea cererii sau la examinarea pricinii în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ţine de competența instanţelor judecătoreşti, instanța scoate cererea de pe rol printro încheiere și explică petiționarului dreptul de a soluționa litigiul în ordine de procedură civilă la instanţa competentă.

Prin prezenta acțiune, petiționarul solicită să fie constatat faptul cu valoare juridică: stagiul de muncă (cotizare) aferent perioadelor de activitate 25.05.1981 - 06.05.1982 şi 08.06.1984 - 10.08.1984 la Colhozul Boris Glavan.

Petiţionarul s-a adresat la CTAS Drochia cu cerere privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă în data de 07.06.2024, unde a prezentat documentele necesare.

Examinând cererea și documentele prezentate, cererea petiționarului privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă a fost respinsă prin Decizia nr. 31/2024/23009 din 26.06.2024.

Ulterior, acesta a depus repetat la CTAS Drochia în data de 31.10.2024 cerere privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, care a fost respinsă prin Decizia nr. 31/2024/25073 din 27.11.2024.

Astfel, CNAS menţionează, că în cazul în care petiţionarul nu era de acord cu deciziile menționate mai sus, emise de către Casa Teritorială de Asigurări Socială Drochia, în conformitate cu art. 40 alin. (1) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, acesta urma să le conteste prin cerere prealabilă la CNAS.

Iar, conform art. 40 alin. (2) al Legii nr. 156/1998, în caz de dezacord cu decizia CNAS asupra cererii prealabile, acestea pot fi atacată în instanţa de contencios administrativ.

În sustinerea celor menționate, CNAS invocă inclusiv practica judiciară a Curtii Supreme de Justiție pe cauze similare și anume încheierea CSJ din 13.04.2022 pe cauza nr. 2ra-307/22, Încheierea CSJ din 31.07.2024 pe cauza nr. 2ra-561/23.

7. Instanța de fond nu a emis nicio încheiere cu referire la demersul CNAS nr. 9494 din 25 iulie 2025, menționat *supra*, și în ședința de judecată din 8 octombrie 2025 a purces la examinarea cauzei în fond (a se vedea procesul-verbal al ședinței de judecată din 25.10.2025, fila dosarului 136-137).

II. Soluția primei instanțe pe fondul cauzei:

8. Prin hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul central) din 8 octombrie 2025, s-a hotărât:

” *De admis cererea înaintată.*

De constatat stagiul de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a lui Rotaru Valeriu a perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan,satul Țarigrad,r-nul Drochia ,perioadele 25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984-10.08.1984.” (fila dosarului 139; 143-148).

III. Solicitarea apelantului:

9. La 5 noiembrie 2025 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat cerere de apel preliminar împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia (sediul central) din 8 octombrie 2025 (fila dosarului 15-153), iar la data de 4 februarie 2026 a depus cerere de apel cu indicarea temeiurilor apelului așa cum prevede art. 364 și art. 365 Cod de procedură civilă, prin care solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și adoptarea unei noi hotărâri, prin care cererea să fie scoasă de pe rol sau să fi respinsă ca fiind neîntemeiată (fila dosarului 158-162).

IV. Argumentele apelantului:

10. În apelul declarat, apelanta a invocat următoarele motive:

Cu hotărârea respectivă, Casa Naţională de Asigurări Sociale (CNAS) nu este de acord deoarece atât încheierea cât şi hotărârea emise de instanţa de fond sunt pripite, instanţa neanalizând multiaspectual actele normative şi legislaţia în vigoare aplicabilă litigiul dat, hotărârea şi încheierea în cauză fiind emise cu nerespectarea normelor de drept procedural precum şi cu aplicarea şi interpretarea eronată a normelor de drept material.

În primul rând menţionează apelanta CNAS că a înaintat la data de 25.07.2025, Demersul nr. 9494 din 25.07.2025 prin care a solicitat înlocuirea persoanei interesate Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia cu Casa Naţională de Asigurări Sociale şi totodată scoaterea cererii de pe rol a intimatului, invocând următoarele aspecte de fapt şi de drept.

Potrivit materialelor dosarului întocmit în vederea acordării pensiei, intimatul la data de 07.06.2024 a depus cererea nr. 31/2024/2037, cu anexarea documentelor necesare, la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia (CTAS Drochia) prin care a solicitat acordarea pensiei anticipate pentru carieră lungă conform art. 15^2 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Prin decizia CTAS Drochia nr.31/2024/23009 din 26.06.2024, s-a respins cererea intimatului privind stabilirea pensiei anticipate pentru

carieră lungă pe motiv de neconfirmare a stagiului de cotizare necesar de 39 ani, acesta confirmând prin documentele prezentate, stagiul de cotizare contributiv de 37 ani (act anexat la demersul CNAS depus în prima instanţă).

Conform inclusiv menţiunilor din actul administrativ enunţat supra, în cazul dezacordului cu acesta, era pasibil contestării la CNAS, în termen de 30 de zile de la notificare sau de la expirarea termenului de notificare.

Conform avizului de recepţie DS8003563585AS, actul administrativ notificat intimatului, a fost recepţionat la data de 09.07.2024, fapt confirmat prin semnătură ologrefa, alături de menţiunea *„soţia”* (se anexează la cererea de apel).

Ulterior, la 31.10.2024 intimatul a depus la CTAS Drochia cererea nr. 31/2024/2801, cu anexarea documentelor necesare, prin care a solicitat acordarea pensiei anticipate pentru carieră lungă conform art. 15^2 din Legea nr. 156/1998.

Prin decizia CTAS Drochia nr. 31/2024/25073 din 27.11.2024, s-a respins cererea intimatului privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă pe motiv de neconfîrmare a stagiului de cotizare necesar de 39 ani, acesta confirmând prin documentele prezentate, stagiul de cotizare contributiv de 37,5 ani (act anexat la demersul CNAS depus în prima instanţei).

Apelanta atrage atenţia că cadrul normativ în vigoare, reglementează fară echivoc modalitatea confirmării stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei.

Astfel, potrivit art. 1 al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în sensul prezentei legi, noţiunea de stagiu de cotizare semnifică însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuţii de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută la art. 42 alin. (1) din prezenta lege.

Conform art. 5 alin. (1) al Legii nr. 156/1998, în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

Potrivit art. 15^2 din Legea nr. 156/1998, (1) Dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă **se** acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbaţi şi cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (l). (2) La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art.5 alin.(2).

Conform art. 50 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 156/1998 şi potrivit pct. 63 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor şi modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei, se include activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul şi de durata programului de muncă.

La calcularea vechimii în muncă în colhoz din perioada posterioară anului 1965, în cazul în care membrul de colhoz, nemotivat, nu a îndeplinit minimul stabilit, se ia în calcul perioada de prestare efectivă a activităţii.

În conformitate cu pct. 69 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, Stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenţei individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

În urma introducerii evidenţei individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Potrivit pct. 69 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct. 69 alineatul întîi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte şi imprecise

sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverinţele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare şi alte documente ce conţin informaţii referitoare la perioada de muncă.

Respectiv, evidenţa activităţii colhoznicului sau sovhoznicului este reflectată în cartea de evidenţă a stagiului de muncă şi salariului colhozncului forma – 14 A, extrasului care se anexează la dosarul de pensionare (în lipsa carnetulu de muncă al colhoznicului sau când carnetul de muncă conțin înscrieri incorecte și imprecise).

Totodată, la caz sunt incidente prevederile actului normativ al fostei URSSS, care reglementa statul colhozului și condițiile pentru obținerea calității de momebru de colhoz și anm Hotărârea Comitetulu CC PCUS, Comitetul e Miniștri al URSS din 28.11.1969 nr. 910 privind Statutul tip al Colhozului (Cap. II, pct. 3).

Având în vedere prevederile normative citate, confirmarea activităţii intimatului pentru perioada neinclusă la calcularea pensiei, urmează a fi probate în temeiul normelor legale.

Totodată, subsecvent celor indicate supra apelanta CNAS a indicat asupra întrunirii condiţiilor de scoatere de pe rol a cererii intimatei, în temeiul următoarelor prevederi legale.

Potrivit art. 282 alin. (1) lit. c) şi alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care: constatarea faptului nu este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

Dacă, în cadrul examinării cauzei de constatare a unui fapt cu valoare juridică, apare un litigiu de drept care nu tine de competenţa instanţelor judecătoreşti, instanţa examinează cererea de constatare a acestui fapt în procedură specială.

CNAS a menţionat că în privinţa intimatului s-au emis de către

organul de asigurări sociale două decizii de refuz în stabilirea pensiei, adică două acte administrative individuale defavorabile în sensul art. 10 şi art. 11 din Codul- Administrativ.

Respectiv, în caz de dezacord cu actele administrative individuale emise în privinţa intimatului, acesta urma să parcurgă în continuare procedura administrativă iniţiată în privinţa sa sau să iniţieze o procedură administrativă nouă, ambele cu respectarea prevederilor privind procedura prealabilă.

Prin urmare, la caz se constată un litigiu de drept soluţionarea căruia tine de competenţa instanţelor judecătoreşti, în speţă, a celei specializate în materie de contencios administrativ.

Or, potrivit art. 40 al Legii nr. 156/1998, (1) Dccizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reţinerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Naţională de Asigurări Sociale. (2) în caz de dezacord cu decizia Casei Naţionale de Asigurări Socialei, aceasta poate fi atacată în instanţa de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Subliniază apelanta că instanţa de fond nu s-a expus cu privire la demersul înaintat de CNAS, astfel atât solicitarea apelantei de a fi înlocuită persoana interesată Casa Tritorială de Asigurări Sociale Drochia cu Casa Națională de Asigusrări Sociale nu a fost supusă xaminării, neexistând un act procedural al instanței de fond care ar fi dispus îlocuirea persoanei interesate, sau atragerea CNAS în prezentul proces.

Prin urmare, continuarea examinării litigiului fiind contrară normelor procedurii civile.

Or, conform prevederilor stipulate la art. 280, alin. (2) Cod de procedură civilă care prevăd că, în procedură specială, instanţa examinează cauzele cu participarea petiţionarului, altor persoane interesate, precum şi autorităţilor publice conform art.74.

Potrivit art. 74 Cod de procedură civilă, (1) în cazurile stabilite de lege, autorităţile publice competente, din proprie iniţiativă, la cererea participanţilor la proces sau din oficiul instanţei, pot interveni în proces pînă la pronunţarea hotărîrii în primă instanţă, precum şi în instanţa de apel, pentru a depune concluzii, potrivit funcţiei, în vederea apărării drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale altor persoane, a intereselor statului şi ale societăţii.

(2) Instanţa judecătorească poate, după caz, din oficiu să introducă în proces autoritatea publică competentă pentru a depune concluzii asupra cauzei în curs de examinare.

(3) Autorităţile menţionate în prezentul articol au drepturile şi obligaţiile procedurale de participant la proces specificate la art.56 din prezentul cod, precum şi în alte legi.

Conform art. 56 Cod de procedură civilă, (1) Participanţii la proces sînt în drept să ia cunoştinţă de materialele dosarului, să facă extrase şi copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe şi să participe la cercetarea lor, să pună întrebări altor participanţi la proces, martorilor, experţilor şi specialiştilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanţei explicaţii orale şi scrise, să expună argumente şi considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecţii împotriva demersurilor, argumentelor şi considerentelor celorlalţi participanţi, să atace actele judiciare şi să-şi exercite toate drepturile procedurale acordate de legislaţia procedurală civilă. (2) Participanţii la proces se bucură de drepturi procesuale egale şi au obligaţii procesuale egale, cu unele excepţii stabilite de lege în dependenţă de poziţia pe care o ocupă în proces.

Menţionează apelanta că, potrivit pct. 2 şi 3 din Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.230/2020, „Casa Naţională de Asigurări Sociale (în continuare - Casa Naţională) este autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care asigură realizarea politicii statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredinţate. Casa

Naţională este persoană juridică de drept public, cu sediul în municipiul Chişinău şi dispune de denumire, de ştampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, precum şi de alte atribute specifice autorităţilor administrative centrale, stabilite în legislaţie".

Lafel, conform pct. 17 din aclași Regulament, Casel teritoriale de asistență socială sunt subdiviziuni structurale, servici publc desconcentrate, administrate în mod direct, fără personalitate juridică, care prestează servicii de asigurări sociale și asigură deservirea populației la nivel teritorial.

Astfel, având în vedre că CTAS Drochia, atrasă în prezenta cauză ca parte pe dosar în calitate de intrvenient accesoriu/persoană intresată, nu are statut de persoană juridică şi este o subdiviziune structurală a CNAS, cu statut de persoană juridică de drept public, situată în mun. Chişinău, str. Gh. Tudor, nr. 3, instanţa de fond urma să emită încheiere cu privire la înlocuirea intervenientului accesoriu/persoanei interesate CTAS Drochia cu CNAS sau atragerea CNAS în prezenta cauză civilă, în acest sens fiind manifestată expres cererea acesteia de a-şi exercita drepturile procedurale acordate de legislaţia procedurală civilă în raport cu cauza dedusă judecăţii.

Totodată, menţionează apelanta CNAS că**,** cererea petiţionarului privind constatarea faptului ce are valoare juridică - nu poate fi obiectul examinării în procedură specială de constatare a faptului ce are valoare juridică, deoarece constatarea faptului este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce tine de competenta instanţelor judecătoreşti.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 267 lit. l) Cod de procedură civilă (instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care - la examinarea pricinei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti) şi art. 282 alin. (l) lit. c) din acelaşi cod (instanţa judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care - constatarea faptului nu este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti).

Articolul 280 alin. (3) din codul citat supra stipulează expres că dacă la depunerea cererii sau la examinarea pricinii în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti, instanţa scoate cererea de pe rol printr-o încheiere şi explică petiţionarului dreptul de a soluţiona litigiul în ordine de procedură civilă la instanţa competentă.

Prin hotărârea contestată, s-a admis cererea intimatului şi s-a constatat stagiul de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a intimatului a perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Ţarigrad, r-nul Drochia, perioadele 25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984-10.08.1984.

Apelanta apreciază ca fiind neîntemeiată soluţia fondului materializată în hotărârea indicată supra**,** or aceasta a ignorat circumstanţele enunţate mai sus, precum şi a încălcat drepturile şi garanţiile procedurale prevăzute de legislaţia procesuală civilă.

Consideră că poziţia instanţei de fond nu poate fi reţinută, or materialul probator al dosarului denotă fară echivoc existenţa a două acte administrative individuale defavorabile - decizii de respingere în stabilirea pensiei, emise în special pe motivul că intimata nu confirma stagiul de cotizare anume pentru perioadele 25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984-10.08.1984, adică exact acea perioadă obiectul căreia este în examinare în prezenta cauză în procedură specială.

Respectiv, aprecierea şi concluziile primei instanţe sunt eronate, fiind materializate cu ignorarea drepturilor procedurale ale apelantei (dreptul la un proces echitabil), precum şi sunt bazate inclusiv pe pe o interpretare eronată a circumstanșelor de fapt și de drept.

În așa fel, incienţa prevederilor de la art. 267 lit. l) Cod de procedură civilă, potrivit cărora, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care la examinarea cauzei în procedură spcială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, sunt direct aplicabile cazului.

Reținând aspctel indicate, apelanta solicită casarea Încheierii Judecătoriei Drochia, sdiul entral, din 14.07.2025 și a Hotărârii aceleiași instanțe din 0810.2025 și în consecință emiterea unei încheieri privind înlocuirea intervenientului accsoriu/persoanei nteresate Casa Teritorială de Asigurări Sociale Drochia cu Casa Națională de Asigurări Sociale și scoaterea de pe rol cererii intimatului.

2. Referitor la soluţia primei instanţe de admitere a cererii intimatei privind constatarea faptului cu valoare juridică.

Astfel, prin hotărârea apelată instanţa a constatat faptul cu valoare juridică - pretinsul stagiul de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă a intimatului, aferent perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Ţarigrad, r-nul Drochia, 25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984-10.08.1984.

Apelanta apreciază critic această soluţie a fondului, ca fiind una nemotivată şi care vine în contradicţie cu cadrul legal aplicabil şi materialele dosarului.

Or, inclusiv potrivit prevederilor speciale privind cauzele care pot fi deduse instanţei de judecată în care i se cere să constate faptele care au valoare juridică, faptul stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei nu este prevăzut în lista posibilelor fapte enumerate la alin. (2) art. 281 Cod de procedură civilă, perioada de activitate nefiind echivalentă noţiunii de stagiu de cotizare, probarea stagiului de cotizare fiind reglementată expres de cadrul normativ enunţat supra.

Apelanta consideră arbitrară constatarea fondului, în condiţiile în care în partea motivată a hotărârii nu se regăseşte niciun argument pe care s-a bazat instanţa la deducerea acestei concluzii. La materialele dosarului nu se regăseşte nicio probă care ar confirma sau atesta, în perioada de referinţă (25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984- 10.08.1984), evidenta concretă a stagiului de muncă şi salariului intimatului în calitate de colhoznic, măsura în care intimatul nemotivat sau motivat a îndeplinit sau nu minimul de zile stabilit sau numărul efectiv de zile lucrate în perioada respectivă, condiţionat explicit de prevederile art. 50 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 156/1998 şi pct. 63 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, carnetul de muncă al colhoznicului sau extrasul

din carnetul de muncă al colhoznicului forma - 14 A nefiind atestat la materialele cauzei.

Astfel, nu este clar în baza la care materiale probatorii, prima instanţă a constatat faptul îndeplinirii de către intimat a condiţionalităţilor citate supra sau măsura reală de îndeplinire a acestora, or în lipsa unei motivări obiective şi complexe, instanţa de fond s-a limitat la constatarea situaţiei de fapt enunţate de intimat şi la concluzionarea că faptul că intimatul a activat neîntrerupt din 31.01.1981 şi până la 12.02.2024 este dovedit prin menţiunile din carnetul de muncă şi extrasele de cont de la Casa Naţională de Asigurări Sociale.

Prin urmare, probatoriul analizat de instanţa de fond la constatarea faptului activităţii (a nu se confunda cu stagiul de cotizare aferent unei perioade de activitate) se restrânge doar la înscrieri din carnetul de muncă, care sunt următoarele:

- nr.1 la data de 31.01.1981 a fost angajat la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia în calitatea de lăcătuș
- nr. 2 la data de 23.05.1981 a fost concediat la propria inițiativă de la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia
- nr. 3 la data de 25.05.1981 a fost angajat Colhozul Boris Glavan în calitate de lăcătuș la parcul auto
- nr. 4 la data de 24.09.1981 a fost transferat în calitate de lăcătuș la uscătorie de tutun tot la Colhozul Boris Glavan
- nr. 5 la data de 07.05.1982 înrolat în armata sovietică
- nr. 7 la data de 10.08.1984 eliberat din colhozul Boris Glavan în legătură cu efectuarea studiilor.

Totodată, *extrasele de cont de la Casa Naţională de Asigurări Sociale*, invocate de intimat şi instanţa de fond, nu reprezintă acte în măsură să probeze stagiul de cotizare şi salariul intimatului în calitate de colhoznic, întrucât acestea nu reflectă şi nu confirmă stagiul de cotizare dar sunt cu titlu informativ.

Reiterează apelanta că, aşa precum s-a remarcat mai sus, cadrul normativ stabileşte expres modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare la stabilirea pensiei.

Având în vedere cumulul argumentelor prezentei cereri de apel, CNAS constată că instanţa de fond superficial a examinat cauza, admiţând erori de ordin procedural, iar soluţia pe fond este nemotivată şi nu subzistă criticii, instanţa constatând un fapt cu valoare juridică ce se referă la aspectul stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei intimatului aferent perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, fară a pune la bază careva probe şi cu derogare de la cadrul normativ citat supra.

În susţinerea celor menţionate, invocă inclusiv practica judiciară a Curţii Supreme de Justiţie pe cauze similare şi anume decizia Curţii de Apel Nord din 18.03.2025 pe cauza nr.2a-818/2024, încheierea CSJ din 13.04.2022 pe cauza nr.2ra- 307/22, încheierea CSJ din 31.07.2024 pe cauza nr.2ra-561/23, încheierea CSJ din 11.09.2019 pe cauza nr. 2ra-1756/19.

În drept, apelanta și-a întemeiat cererea de apel pe prevederile art. 358, 360, 362-365, 385 Cod de procedură civilă.

11. La 28 aprilie 2026 reprezentantul intimatului Rotaru Valeriu, avocatul Postovan Grigore, a depus în cancelaria instanței de apel referință la cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale, în care a indicat următoarele:

Analizând conținutul apelului, se constată că acesta nu combate în mod real raționamentul juridic al instanței de fond, ci încearcă să deturneze natura juridică a cauzei, substituind o acțiune de constatare cu o pretinsă acțiune de contencios administrativ, ceea ce reprezintă o eroare conceptuală fundamentală.

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și a aplicat just normele de drept incidente, reținând că petentul se află într-o imposibilitate obiectivă de a-și dovedi stagiul de cotizare prin mijloace administrative, ca urmare a inexistenței documentelor arhivistice relevante.

Or, această situație este expres confirmată de materialele cauzei, inclusiv de răspunsurile autorităților publice, care atestă lipsa registrelor pentru perioada în litigiu, fapt ce exclude orice culpă a petentului.

În acest context, instanța de fond a făcut o aplicare corectă a dispozițiilor art. 281 și art. 282 CPC, reținând că sunt întrunite cumulativ toate condițiile pentru

constatarea unui fapt cu valoare juridică, și anume existența unui interes juridic legitim, imposibilitatea obținerii actelor și lipsa unui litigiu de drept.

Teza centrală a apelului, potrivit căreia cauza ar fi una de contencios administrativ, este lipsită de suport juridic.

Intimatul nu contestă deciziile CNAS și nu solicită anularea acestora, ci invocă imposibilitatea de a dovedi un fapt juridic esențial – activitatea prestată în cadrul Colhozului „Boris Glavan”.

Această distincție este esențială și nu poate fi ignorată fără a denatura însăși natura procedurii speciale.

A confunda o acțiune de constatare cu una de contencios administrativ echivalează cu golirea de conținut a instituției prevăzute de art. 279 CPC.

Mai mult, însăși practica constantă a instanței supreme confirmă fără echivoc că procedura specială este admisibilă în situațiile în care persoana nu își poate proba drepturile pe cale administrativă, iar obiectul cererii îl constituie stabilirea unui fapt juridic și nu contestarea unui drept.

Argumentele apelantei privind existența a două acte administrative de refuz nu sunt de natură să transforme prezenta cauză într-un litigiu de drept.

Aceste acte nu sunt contestate, ci reprezintă doar contextul factual care evidențiază imposibilitatea realizării dreptului pe cale administrativă.

Or, tocmai această imposibilitate justifică intervenția instanței de judecată. În mod eronat, apelanta încearcă să impună intimatului obligația de a parcurge procedura administrativă sau de a ataca actele emise, ignorând faptul că lipsa probelor nu poate fi suplinită printr-o simplă contestare formală.

O asemenea abordare ar conduce la un formalism excesiv și ar transforma dreptul de acces la justiție într-un drept iluzoriu, contrar exigențelor art. 6 CEDO.

În același sens, poziția apelantei generează o consecință inadmisibilă: persoana care a muncit efectiv este lipsită de dreptul la pensie nu pentru că nu a prestat activitate, ci pentru că statul nu mai deține arhivele necesare.

O asemenea situație constituie o ingerință disproporționată în drepturile patrimoniale ale persoanei, protejate de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

Referitor la critica privind probatoriul, aceasta este pur formală și ignoră principiul aprecierii libere a probelor. Instanța de fond a analizat în mod corect carnetul de muncă și celelalte înscrisuri, coroborându-le cu circumstanțele obiective privind lipsa arhivelor.

De altfel, chiar cadrul normativ invocat de apelantă confirmă că, pentru perioadele anterioare anului 1999, carnetul de muncă constituie actul principal de confirmare a stagiului.

În ceea ce privește criticile legate de participarea CNAS în proces, acestea nu au relevanță juridică reală asupra soluției.

CNAS a avut posibilitatea efectivă de a participa, de a prezenta argumente și de a-și exercita drepturile procesuale. Lipsa unei eventuale formalități nu a generat nicio vătămare, iar în lipsa unui interes procesual concret, aceste critici nu pot conduce la casarea hotărârii.

Abordarea apelantei, dacă ar fi acceptată, ar conduce inevitabil la încălcarea drepturilor fundamentale ale intimatului, consacrate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 1 din Protocolul nr. 1.

În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că drepturile de asigurări sociale, inclusiv dreptul la pensie, constituie „bunuri” în sensul art. 1 Protocolul nr. 1.

În cauza Stec and Others v. United Kingdom, Marea Cameră a reținut expres că prestațiile sociale la care persoana are o speranță legitimă intră în sfera protecției patrimoniale, iar statul nu poateÎn ceea ce privește criticile legate de participarea CNAS în proces, acestea nu au relevanță juridică reală asupra soluției.

Sub aspectul art. 6 CEDO, Curtea a sancționat constant formalismul excesiv al autorităților. În cauza Fălie v. Moldova, s-a reținut că aplicarea rigidă a normelor procedurale, fără a ține cont de circumstanțele concrete, poate conduce la încălcarea dreptului de acces la instanță. În mod similar, în cauza Efstathiou and

Others v. Greece, Curtea a subliniat că formalismul care împiedică examinarea pe fond a drepturilor este incompatibil cu exigențele unui proces echitabil.

Raportând aceste principii la speță, este evident că poziția CNAS:

• transformă imposibilitatea obiectivă de probare într-o culpă a persoanei;

• impune o procedură administrativă inutilă și ineficientă;

• golește de conținut mecanismul procedural prevăzut de art. 279–282 CPC.

În plan național, practica Curții Supreme de Justiție este în același sens și confirmă pe deplin corectitudinea soluției instanței de fond.

Astfel, prin Decizia CSJ nr. 2ra-174/2022 s-a statuat că: „instanța de judecată este competentă să constate activitatea de muncă atunci când documentele de arhivă lipsesc sau nu pot fi obținute, iar persoana a depus diligențe rezonabile pentru obținerea acestora”.

Prin Decizia CSJ nr. 3ra-1448/2023 s-a reținut că: „imposibilitatea confirmării administrative a stagiului de cotizare justifică admisibilitatea procedurii speciale, fără a fi necesară parcurgerea unei proceduri de contencios administrativ”.

De asemenea, prin Decizia CSJ nr. 3ra-712/2021 s-a subliniat că: „nu există litigiu de drept în sensul art. 282 CPC atunci când părțile nu contestă existența dreptului, ci doar lipsa mijloacelor de probă”.

Aceste repere jurisprudențiale sunt pe deplin aplicabile prezentei cauze și confirmă că:

• instanța de fond a acționat în limitele competenței sale;

• procedura specială a fost corect utilizată;

• soluția pronunțată este conformă standardelor naționale și europene.

În concluzie, apelul CNAS nu doar că este nefondat, dar, dacă ar fi admis, ar conduce la o încălcare evidentă a dreptului la un proces echitabil și a dreptului de proprietate, consacrate atât de Constituția Republicii Moldova, cât și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În ansamblu, apelul formulat de CNAS nu relevă

erori de drept sau de fapt ale instanței de fond, ci exprimă o abordare formalistă, desprinsă de realitatea cauzei și de scopul procedurii speciale.

Instanța de fond a asigurat un just echilibru între rigorile legii și necesitatea protejării drepturilor fundamentale ale persoanei, pronunțând o soluție corectă și echitabilă.

Pentru aceste motive, solicită:

• respingerea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale ca nefondat;

• menținerea integrală a Hotărârii Judecătoriei Drochia din 08.10.2025;

(fila dosarului 174-175).

V. Poziția părților în ședința instanței de apel:

12. Fiind legal citată, apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale, reprezentată de Andrei Bulgaru în baza procurii nr. 37 din 2 ianuarie 2026 (fila dfosarului 172) a formulat o cerere de examinare a cauzei în lipsa sa, menționând că susține cererea de apel în sensul formulat (fila dosarului 171).

13. Intimatul Valeriu Rotaru și reprezentantul acestuia, avocatul Grigore Postovanu, fiind legal citați nu s-au prezentat în ședință de judecată, însă avocatul Grigore Postovanu a depus la 28 aprilie 2026 o cerere de examinare a cauzei în lipsa sa și a petiționarului, menționând totodată că susține poziția expusă în referința depusă asupra cererii de apel (fila dosarului 176).

14. Prin urmare, instanța a dispus examinarea cererii de apel în lipsa părților, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

VI. Aprecierea instanţei de apel:

15. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale relevante speței, Completul Colegiului civil și de contencios

administrativ al Curții de Apel Nord conchide de a admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), din următoarele considerente.

16. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, ”Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.”

17. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 8 octombrie 2025 (pct. 8 *supra*), iar apelul a fost declarat la 5 noiembrie 2023 (pct. 9 *supra*). Prin urmare, completul de judecată constată că, apelul este declarat în termenul legal stipulat la art. 362 Cod procedură civilă.

18. În conformitatue cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, ”Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Instanța nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.”

19. Din conținutul normei citate *supra* Completul de judecată reține că, sarcina instanței de apel în prezenta speță derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea legalității și temeiniciei hotărârii emise de prima instanță, în raport cu circumstanțele de fapt și de drept reținute ca fiind constatate și a concluziilor enunțate în acest sens de către instanța de fond în sensul admiterii cererii, precum și a motivelor invocate de apelantă în cererea în apel și a obiecțiilor intimatului.

20. Completul de judecată al Curții de Apel Nord notează că, 18 iunie 2025 petiționarul (intimatul) Rotaru Valeriu a depus în Judecătoria Drochia (sediul central) o cerere privind constatarea faptului care are valoare juridică (fila dosarului 5-9), prin care a solicitat:

”*Constatarea stagiului de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a lui Rotaru Valeriu a perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Țarigrad, r-nul Drochia, perioadele 25.05.1981-06.05.1982 și 08.06.1984-10.08.1984.*”

21. În drept, petiționarul a solicitat constatarea faptului sus-menționat în temeiul prevăzut la art. 281 alin. (2), lit. n) Cod de procedură civilă, care stipulează că, ”Instanța judecă cauzele în care i se cere să constate: n) alte fapte cu valoare juridică.”

22. Prima instanță a examinat prezenta cauză și adoptat hotărârea din 8 octombrie 2025 în conformitate cu procedura specială ”*Constatarea faptelor care au valoare juridică”*, prevăzută în Capitolul XXIV din Codul de procedură civilă, aplicând prevederile legale de la art. 279 alin. (1), art. 281 alin. (1) și (2), care stipulează următoarele:

23. Potrivit art. 279 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, „Instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.”

24. În conformitate cu art. 281 Cod de procedură civilă:

”(1) Instanța judecătorească constată faptele de care depinde apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice”

(2) Instanța judecă cauzele în care i se cere să constate: n) alte fapte cu valoare juridică.”

25. În acest context, instanța de apel relevă că, art. 282 Cod de procedură civilă stabilește condiţiile de constatare a faptelor cu valoare juridică, și anume:

”(1) Instanţa judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care:

a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariţia, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiţionarului;

b) petiţionarul nu are o altă posibilitate de a obţine sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită;

c) constatarea faptului nu este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.”

26. De menționat că, condițiile stipulate la art. 282 alin. (1) Cod de procedură civilă urmează fi întrunite cumulativ la soluționarea cauzei conform procedurii speciale cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

27. Completul de judecată al Curții de Apel Nord reține că, potrivit normei imperative cuprinse în art. 280 alin. (3) Cod de procedură civilă, ”Dacă, la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti, instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol printr-o

încheiere şi explică petiţionarului şi persoanelor interesate dreptul lor de a soluţiona litigiul în procedură de acţiune civilă la instanţa competentă.”

28. De asemenea, art. 267 alin. (1), lit. l) Cod de procedură civilă, prevede că, ”Instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti;”

29. Iar art. 385 lit. e) Cod de procedură civilă stipulează că, ”Instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, dispunînd încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 şi 267.”

30. Completul de judecată al Curți de Apel Nord conchide că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale (denumirea prescurtată - CNAS) este pasibil de admitere cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe, dispunând scoaterea cererii de pe rol, pe motiv că, la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

31. Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației.

32. Astfel, potrivit art. 1/1 al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în sensul prezentei legi, noţiunea de *”stagiu de cotizare”* semnifică – ”însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuţii de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută la art. 42 alin. (1) din prezenta lege.”

33. Conform art. 5 alin. (1) al Legii nr. 156/1998, ”În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.”

34. Potrivit art. 15^2 din Legea nr. 156/1998, ”(1) Dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care au realizat un stagiu contributiv de cotizare cu 5 ani pentru bărbaţi şi cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (1). (2) La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă nu se iau în calcul perioadele necontributive prevăzute la art. 5 alin. (2).”

35. Conform art. 30 din Legea nr. 156/1998**:**

”(1) Pensiile se stabilesc şi se plătesc de către organele de asigurări sociale.

(2) Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă şi venitul asigurat, eliberate de organele abilitate.

(3) Modul de organizare a activităţilor privind stabilirea şi plata pensiilor se stabileşte de Guvern.”

36. Potrivit 31 din Legea nr. 156/1998:

”(1) Pensia se acordă la cererea persoanei care a obţinut dreptul la pensie, a tutorelui (curatorului) acesteia sau a reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.

(2) Cererea de pensionare şi actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului, unde se înregistrează în mod obligatoriu. Cererea de acordare a pensiei poate fi depusă în formă electronică cu aplicarea semnăturii electronice, prin intermediul portalului guvernamental unic al serviciilor publice, al portalului guvernamental al cetățeanului ori al paginii web oficiale a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu excepția persoanelor menționate la alin. (2^1) din prezentul articol și în cazul stabilirii pensiilor prevăzute la art. 9 lit. c)–e) din prezenta lege. Pensia se stabilește în baza datelor din contul personal al asiguratului, gestionat în conformitate cu Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. (…)

(3) Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale şi semnată de conducătorul acestuia, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

(4) Decizia cu privire la respingerea cererii de pensionare şi motivul respingerii se expediază solicitantului în termen de 5 zile de la data emiterii.

37. Conform art. 40 din Legea nr. 156/1998:

”(1) Decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată Casa Naţională de Asigurări Sociale.

(2) În caz de dezacord cu decizia Casa Naţională de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanţa de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ.”

38. După cum rezultă din materialele cauzei, Rotaru Valeriu (intimatul) s-a adresat la 7 iunie 2024 cu o cerere la CTAS Drochia privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, în temeiul art. 15^2 din Legea nr. 156/1998.

39. Prin Decizia nr. 31/2024/23009 din 26 iunie 2024 cererea intimatului privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, a fost respinsă, din motiv că solicitantul nu are stagiul de cotizare necesar – 39 ani conform art. 15/2 alin. (1) din Legea nr. 156/1998. După examinarea actelor prezentate și datelor din extrasul din cont **se confirmă un stagiu contributiv de cotizare – 37 ani.** Totodată, intimatului i s-a explicat că, în caz de dezacord cu prezenta decizie, este în drept să o conteste la CTAS în termen de 30 de zile de la expirarea termenului de notificare (fila dosarului 48-49). Intimatul nu a contestat această decizie în instanța de contencios administrativ în conformitate cu prevederile art. 40 din Legea nr. 158/1998 și Codul administrativ.

40. La 31 octombrie 2024 intimatul s-a adresat repetat la CTAS Drochia cu o cerere privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, care însă a fost respinsă prin Decizia nr. 31/2024/25073 din 27 noiembrie 2024, din motiv că solicitantul nu are stagiul de cotizare necesar – 39 ani conform art. 15/2 alin. (1) din Legea nr. 156/1998. După examinarea actelor prezentate și datelor din extrasul din cont **se confirmă un stagiu contributiv de cotizare – 37,5 ani.** Totodată, intimatului i s-a explicat că, în caz de dezacord cu prezenta decizie, este în drept să o conteste la CTAS în termen de 30 de zile de la expirarea termenului de notificare (fila dosarului 46-47). Intimatul nu a contestat nici această decizie în instanța de contencios administrativ în conformitate cu prevederile art. 40 din Legea nr. 158/1998 și Codul administrativ.

41. Cu toate că Decizia CTAS Drochia nr. 31/2024/25073 din 27 noiembrie 2024, prin care s-a respins cererea intimatului privind stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă conform art. 15/2 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, nu a fost contestată în modul și termenul prevăzut de lege în instanța de contencios administrativ, la 18 iunie 2025 intimatul a depus în Judecătoria Drochia (sediul central) o cerere în procedura specială ”Constarea faptelor care au valoare juridică”, prin care a solicitat: ”*Constatarea stagiului de muncă (cotizare) pentru stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a lui Rotaru Valeriu a perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Țarigrad, r-nul Drochia, perioadele 25.05.1981-06.05.1982 și 08.06.1984-10.08.1984.*”

42. În primul rând, instanța de apel notează că, însuși modul cum a fost formulată solicitarea din cererea înaintată de intimat denotă că aceasta nu putea fi examinată în ordinea proceduriii speciale ”Constarea faptelor care au valoare juridică”. Astfel, ”*constatarea faptului stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei”* nu este prevăzut în lista posibilelor fapte cu valoare juridică care pot fi constate conform alin. (2) art. 281 Cod de procedură civilă, și nici nu poate fi dedusă din sensul și scopul procedurii date, chiar și prin prisma prevederilor art. 282 alin. (2), lit. n) din același Cod, întrucât constatarea faptului activității de muncă a persoanei nu este echivalentă noţiunii de stagiu de cotizare pentru stabilirea dreptului la pensie. Or, modul de stabilire a stagiului de cotizare și respectiv a dreptului la pensie este reglementată expres de Legea nr. 196/1998 și cadrul normativ subsecvent.

43. Completul de judecată al Curții de Apel Nord relevă că, potrivit Legii nr. 156/1998 ține în primul rând de competența CNAS, prin intermediul structurilor sale teritoriale – CTAS, să stabilească, la cerere, pe baza actelor prevăzute de lege, care este stagiul de muncă al persoanei și care perioadă din aceasta constituie stagiu contributiv de cotizare ce acordă dreptul la obținerea dreptului la pensie, cu emiterea unei decizii în acest sens. Respectiv, în caz de dezacord cu respective decizie a CNAS, persoana interesată este în drept să o conteste în instanța de contencios adminisrativ.

44. Într-adevăr, conform practicii judiciare pertinente, **în lipsa unui litigiu de drept ce ține de compentența instanțelor judecătorești**, instanțele judecătorești de drept comun soluționează în procedura ”Constarea faptelor care au valoare juridică” (281 alin. (2), lit. n) Cod de procedură civilă), cererile persoanelor interesate privind constatarea faptului activității de muncă a persoanei într-o funcție anumită și într-o anumită perioadă, în situația în care din motive independe de voința sa, nu pot confirma prin actele prevăzute expres de lege acest fapt, iar altă posibilitate de a constata faptul dat nu au, decât pe cale judecătorească. Ulterior, hotărârea judecătorească privind constatarea acestui fapt se prezintă CTAS/CNAS, care examinându-le în cumul cu toate celelalte acte prezentate, calulează/stabilește care este stagiul de cotizare și, după caz, emite decizia privind acordarea dreptului la pensie, s-au respinge cererea. În ultimul caz, persoana interesată este în drept să conteste decizia în instanța de contencios administrativ.

45. Însă prin hotărârea contestată cu apel, instanţa de fond, substituind atribuțiile CNAS și cadrul legal pertinent aplicabil domeniului dat, a constatat faptul cu valoare juridică privind stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă a intimatului, aferent perioadelor de activitate la fostul Colhoz Boris Glavan, satul Ţarigrad, r-nul Drochia, 25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984-10.08.1984.

46. Mai mult, cererea petiţionarului/intimat privind constatarea stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei nu poate fi obiectul examinării în procedură specială de constatare a faptului ce are valoare juridică, și din considerentul că constatarea faptului dat este legată de soluţionarea unui litigiu de drept ce tine de competenta instanţelor judecătoreşti. Iar articolul 280 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, dacă la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti, instanţa scoate cererea de pe rol printr-o încheiere şi explică petiţionarului dreptul de a soluţiona litigiul în ordinea acțunii civile la instanţa competentă.

47. Astfel, atât în referința la cererea înaintată în prima instanță, cât și în cererea de apel CNAS a făcut opoziție clară cererii înaintate de petiționarul/intimat, aducând un șir de argumente de fapt și de drept privind netemeinicia cererii pe fond, fapt ce denotă existența **unui litigiu de drept cu privire la stabilirea stagiului de cotizare** al intimatului și respectiv obținerea dreptului la pensie, litigiu care nu poate fi soluționat de instanța judecătorească competentă doar în cadrul unui proces contradictoriu în ordinea acțiunii civile și nicidecum în procedura cererilor de constatare a faptelor care au valoare juridică.

48. În special, apelanta a invocat faptul că, la materialele dosarului nu se regăseşte nicio probă care ar confirma sau atesta, în perioada de referinţă (25.05.1981-06.05.1982 şi 08.06.1984- 10.08.1984), evidenta concretă a stagiului de muncă şi salariului intimatului în calitate de colhoznic, măsura în care intimatul nemotivat sau motivat a îndeplinit sau nu minimul de zile stabilit sau numărul efectiv de zile lucrate în perioada respectivă, condiţionat explicit de prevederile art. 50 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 156/1998 şi pct. 63 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea

Guvernului nr. 165/2017, carnetul de muncă al colhoznicului sau extrasul din carnetul de muncă al colhoznicului forma - 14 A nefiind atestat la materialele cauzei.

49. Astfel, nu este clar în baza la care materiale probatorii, prima instanţă a constatat faptul îndeplinirii de către intimat a condiţionalităţilor citate *supra* sau măsura reală de îndeplinire a acestora, or, în lipsa unei motivări obiective şi complexe, instanţa de fond s-a limitat la constatarea situaţiei de fapt enunţate de intimat şi la concluzionarea formalistă că faptul că intimatul a activat neîntrerupt din 31.01.1981 şi până la 12.02.2024 este dovedit prin menţiunile din carnetul de muncă şi extrasele de cont de la Casa Naţională de Asigurări Sociale.

50. Astfel, probatoriul analizat de instanţa de fond la constatarea faptului activităţii de muncă (a nu se confunda cu stagiul de cotizare aferent unei perioade de activitate) se restrânge doar la înscrieri din carnetul de muncă, care sunt următoarele:

- nr.1 la data de 31.01.1981 a fost angajat la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia în calitatea de lăcătuș
- nr. 2 la data de 23.05.1981 a fost concediat la propria inițiativă de la Întreprinderea de transport agricol Kolhoztrans din Drochia
- nr. 3 la data de 25.05.1981 a fost angajat Colhozul Boris Glavan în calitate de lăcătuș la parcul auto
- nr. 4 la data de 24.09.1981 a fost transferat în calitate de lăcătuș la uscătorie de tutun tot la Colhozul Boris Glavan
- nr. 5 la data de 07.05.1982 înrolat în armata sovietică
- nr. 7 la data de 10.08.1984 eliberat din colhozul Boris Glavan în legătură cu efectuarea studiilor.

51. Totodată, potrivit obiecțiilor formulate de apelantă, extrasele de cont de la Casa Naţională de Asigurări Sociale, invocate de intimat şi instanţa de fond, nu reprezintă acte în măsură să probeze stagiul de cotizare şi salariul intimatului în calitate de colhoznic, întrucât acestea nu reflectă şi nu confirmă stagiul de cotizare dar sunt cu titlu informativ.

52. Având în vedere că instanţa de fond a examinat cauza admiţând erori de ordin procedural, constatând greșit în procedura specială ”Constarea faptelor care au valoare juridică” aspecte ce se referă la stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei intimatului, în situația existenței unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, Completul Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord va adimite apelul declarat de CNAS, va casa integral hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul central) din 8 octombrie 2025, dispunând scoaterea cererii de pe rol, pe motiv că, la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

53. În temeiul celor expuse, în conformitate prevederile art. 385 lit. e) coroborat cu art. 267 lit. l) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrative al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Casează integral hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul central) din 8 octombrie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea înaintată de Rotaru Valeriu, persoană interesată Casa Națională de Asigurări Sociale, privind constatarea faptului care are valoare juridică, dispunând scoaterea cererii de pe rol, din motiv că la examinarea cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,

judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin